

Kustannussäästöjä ohjauksen alueellisella yhteistyöllä – eurooppalaista ja suomalaista näkökulmaa

Raimo Vuorinen, KT, Projektipäällikkö, ELGPN
Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

Etelä-Savon ELY-keskus

Etelä-Savon elinikäisen oppimisen ja ohjauksen yhteistyöryhmä

Etelä-Savon nuorisotakuun neuvottelukunta

20.8.2013, Mikkeli

Keskusteluteemoja

- Elinikäinen ohjaus ja aluekehitys
- Ohjaus poliittisissa dokumenteissa EU:ssa
- Käynnistyneitä toimenpiteitä
- Suomi eurooppalaisessa kontekstissa
-

Ura?

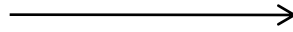
Uranvalinta?

Ura jatkuvina valintoina?

Terminologia?

Työllisyys?

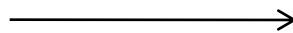
Työllistyvyys?

Joustavuus?

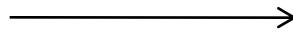
Oman osaamisen
jatkuva päivittäminen ja
ylläpito?
-> elinikäinen oppiminen

Koulutus ja opetus?

Oppiminen?

Uranvalinta?

Ura jatkuvina valintoina?

Elinikäiset työlämävälmiudet omana itsenäisenä kompetenssina tietoyhteiskunnassa – opittavissa oleva kompetenssialue

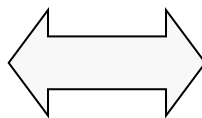
- > **Elinikäinen oppiminen & elinikäinen ohjaus**

Siiloista silloiksi?

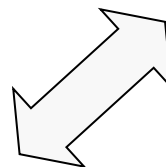
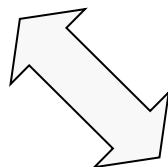
Ohjauksen lisäarvo yksilölle

- Valinnat
- Tuki
- Unelmat
- Henkilökohtaiset tavoitteet

Korostuvat oppilaitoskontekstissa

Ohjaus yhteisenä elementtinä

Ohjauksen lisäarvo yhteiskunnalle

- Työllistyminen
- Kilpailukyky

Korostuvat työ- ja elinkeinohallinnossa

- Hyvinvointi
- Osallisuus
- Aktiivinen kansalaisuus

Korostuvat nuoriso-, sosiaali- ja terveystaloudissa

Elinikäinen ohjaus...

(EU:n ministerineuvoston päätöslauselma 28.5.2004)

- **Mitä:** Erilaiset toimet:
 - » tietojen ja neuvojen antaminen, opinto-ohjaus, tietojen ja taitojen arviointi, opastus, neuvottelu, päätöksenteko- ja uranhallintataitojen opettaminen
- **Kenelle/**
Kenen kanssa: Kaikenikäiset kansalaiset
- **Milloin:** Missä tahansa elämänvaiheessa
- **Kohde:** Koulutukseen ja ammattiin liittyvät päätökset, yksilöllisen kehityskaaren hallinta, valmiuksien, taitojen ja kiinnostusten määrittely
- **Ura:** Yksilöllinen kehityskaari oppimisessa, työssä ja muussa sellaisessa toiminnassa, jossa valmiuksia ja taitoja opitaan ja/tai käytetään.
- **Missä:** Julkiset palvelut, työelämä, kolmas sektori, ostopalvelut, yksityiset palvelujen tuottajat

Elinikäiset työelämävalmiudet

- Elinikäiset työelämävalmiudet (uranhallinta- ja urasuunnittelutaidot) rakentuvat useista erillisistä kompetensseista, joiden avulla yksilöt tai ryhmät voivat koota, analysoida, syntetisoida sekä organisoida omaa itseään, opiskelua, koulutusta, työtehtäviä ja työmarkkinoita koskevaa tietoa (**sisältöulottuvuus**).
- Näihin urasuunnittelutaitoihin sisältyvät lisäksi taidot tehdä ja toteuttaa päätöksiä sekä tietoisia aktiivisia siirtymiä (**prosessiulottuvuus**)

Eurooppa 2020: Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia”

- ***Lisäarvon tuottaminen käyttämällä osaamista kasvun perustana.***
 - Mahdollisuudet ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus lisääntyvät maailmassa, jossa koulutuksen, tutkimuksen ja digitaalitalouden mahdollisuuksia hyödyntävä innovointi parantaa sekä tuotteita että prosesseja;
- ***Uusien mahdollisuuksien antaminen ihmisille osallistavassa yhteiskunnassa.***
 - Uusien taitojen hankkiminen, luovuuden ja innovoinnin edistäminen, yrittäjyyden kehittäminen ja joustava siirtyminen työpaikasta toiseen ovat tärkeitä maailmassa, jossa paremman mukautumiskyvyn vastineena on tarjolla enemmän työpaikkoja;
- ***Kilpailukykyisen, verkottuneen ja vihreämmän talouden luominen.***
- ***Keskeinen työväline: elinikäinen ohjaus***

LLG & Europe 2020 headline indicators

- **Employment:** 75% of 20-64-year-olds to be employed.
- **R&D:** 3% of the EU's GDP to be invested in R&D.
- **Climate change:** energy greenhouse gas emissions 20% (or even 30%, if possible); lower than 1990 20% of energy from renewables; 20% increase in energy efficiency.
- **Education:** reducing school drop-out rates below 10%; at least 40% of 30-34-year-olds completing third-level education.
- **Poverty / social exclusion:** at least 20 million fewer people in or at risk of poverty and **social exclusion**.

Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma:

- **Parannetaan työmarkkinoiden toimivuutta seuraavin uudistuksin:**
 - otetaan käyttöön työsopimukset, jotka helpottavat työntekijöiden pääsyä työmarkkinoille ja etenemistä työuralla
 - muutetaan työttömyysetuudet joustavammiksi
 - tarjotaan työnhakijoille yksilöllisempää apua
 - kannustetaan ihmisiä tehokkaammin hyödyntämään oppimismahdollisuuksia.
- **Varmistetaan, että työnhakijoiden taidot vastaavat työnantajien tarpeita:**
 - perustetaan työmarkkinoiden suuntauksia kartoittava tietokanta ("EU:n osaamispanoraama"), jonka avulla voidaan arvioida, millaista osaamista tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa – julkistamisseminaari 7.12.2012
 - kehitetään myös muita keinoja, joilla autetaan ihmisiä hankkimaan tarvittavat taidot ja löytämään työtä.

Neuvoston päätelmät, eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista (ET 2020)

- tehdään elinikäisestä oppimisesta ja liikkuvuudesta totta;
- parannetaan koulutuksen laatua ja tehokkuutta;
- edistetään tasapuolisuutta, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja aktiivista kansalaisuutta;
- edistetään luovuutta, innovointia ja yrittäjyyttä kaikilla koulutusasteilla.

Neuvoston päätelmät varhaiskasvatuksesta (2011/C 175/03)

- Varhaiskasvatuksella parhaat mahdollisuudet lasten tulevaisuudelle
 - Saatavuus
 - Perusta elinikäiselle oppimiselle
 - Osallistuvuus ja sosiaaliset taidot
 - Siirtyminen seuraavalle kouluasteelle
 - Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyö

Koulunkäynnin keskeyttämisen vähentäminen

(Komission tiedonanto 31.1.2011)

- Ehkäisevät toimenpiteet
- Interventiotoimenpiteet
- Kompensaatiotoimenpiteet

- Yhteisinä elementteinä
 - Ennakointi
 - Varhainen puuttuminen
 - Opiskelijakeskeisyys

↘
→
↗

**Kattavat
TNO-palvelut**

Ammatillinen koulutus: Bruggen julkilausuma 7.12.2010

- Voimavaraistuminen
 - Voimavarat sopeutua uuteen kehitykseen ja hallita muutosta – muiden kuin puhtaasti ammatillisten tietojen, taitojen ja osaamisen hankkiminen
- Houkutteleva ja osallistava ammatillinen koulutus
- Korkealaatuinen ammatillinen koulutus
- Helposti saatava ja uraa edistävä ammatillinen täydennyskoulutus

Bruggen julkilausuma 7.12.2010

- Joustavat oppimistuloksiin perustuvat ammatillisen koulutuksen järjestelmät
 - Aiemmin opitun tunnistaminen ja tunnustaminen
- Eurooppalainen koulutusalue
- Liikkuvuus
- Helposti saatavat ja korkealaatuiset elinikäiset tiedotus-, neuvonta- ja ohjauspalvelut
 - Yhteinäinen verkosto
 - Mahdollisuudet elinikäisten työelämävalmiuksien kehittämiseen

Tukea kasvulle ja työllisyydelle – Euroopan korkeakoulujärjestelmien nykyaikaistamissuunnitelma 20.9.2011

- Vastataan Euroopan tarpeisiin lisäämällä opiskelun tuloksellisuutta ja tutkinnon suorittajien ja tutkijoiden määrää
- Parannetaan korkea-asteen koulutuksen laatua ja tarkoituksenmukaisuutta
- Parannetaan koulutuksen laatua liikkuvuuden ja rajat ylittävän yhteistyön avulla
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0567:FIN:FI:PDF>

Euroopan neuvoston päätelmät uudistetusta aikuiskoulutusohjelmasta (2011/C 372/01)

Jäsenmaita kehoitetaan

- elinikäisen oppimisen ja liikkuvuuden toteuttamiseen;
 - TNO-palvelut
- koulutuksen laadun ja tehokkuuden parantamiseen;
- tasapuolisuuden, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja aktiivisen kansalaisuuden edistämiseen;
- luovuuden ja innovoinnin sekä oppimisympäristöjen kehittämiseen sekä
- aikuiskoulutusta koskevan tietopohjan parantamiseen ja aikuiskoulutusalan seurantaan.
 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0001:0006:FI:PDF>

Neuvoston suositus: epävirallisen ja arkioppimisen validointi (2012/C 398/01)

- Maakohtaiset järjestelyt vuoteen 2018 mennessä
 - Kartoitus, dokumentointi, arviointi, todistus
- Epävirallisen ja arkioppimisen validointia tuetaan **asianmukaisella ohjauksella ja neuvonnalla, ja se on helposti saatavilla**

- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:FI:PDF>

Koulutuksen uudelleenajattelu

- Komission tiedonanto 20.11.2012

- Sosioekonomisten vaikutusten parantaminen investoimalla taitoihin
 - Monialaiset taidot ja perustaidot (elinikäiset työelämävalmiudet mukaan lukien)
 - Ammatilliset taidot
 - Avoimet ja joustavat oppimisväylät
 - TVT
 - Opettajien kompetenssit
 - Koulutuksen rahoittaminen
 - Kumppanuudet

Komission tiedonanto nuorisotakuusta (joulukuu 2012)

- Hyödynnetään ESR:n tukea taitojen kehittämiseen ja koulusta työelämään siirtymiseen
- Tuetaan siirtymistä koulutuksesta työelämään
- Tuetaan liikkuvuutta työmarkkinoilla
- Vahvistetaan politiikan toteuttamista osana talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa (European semester)

EU:n ministerineuvoston päätöslauselma 21.11.2008

"Elinikäisen ohjauksen parempi sisällyttäminen elinikäisen oppimisen strategioihin"

- Jäsenmaita kutsutaan
 - vahvistamaan elinikäisen ohjauksen osuutta kansallisten elinikäistä oppimista koskevien strategioiden yhteydessä Lissabonin strategian ja eurooppalaisen koulutusalan yhteistyöstrategian mukaisesti.
 - tarkastelemaan tarvittaessa uudelleen ohjauspolitiikkoja ja -käytäntöjä kansallisella tasolla,

Painopistealueina:

- Edistetään elinikäisten uranhallintataitojen hankkimista.
- Helpotetaan kaikkien kansalaisten mahdollisuuksia saada ohjauspalveluja.
- Kehitetään ohjauspalvelujen laadunvarmistusta.
- Rohkaistaan eri toimijoiden välistä koordinointia ja yhteistyötä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Hyödyntämällä elinikäisen oppimisen toimintaohjelman ja Euroopan rakennerahastojen tarjoamia mahdollisuuksia jäsenvaltioiden painopisteiden mukaisesti.

Käynnistettyjä toimenpiteitä yhteistoiminnan edistämiseksi EU:n jäsenvaltioiden kesken...

Euroopan ohjauspolitiikan verkosto, ELGPN

- Jäsenmaiden aloite
- Komissio tuki verkostolle 75% Elinikäisen oppimisen ohjelman kautta
- Mukana 32 maata (helmikuu 2013)
- Suomi koordinaattorina 2007-2014
- Työmuotoja:
 - Kaksi vuosittaista verkostokokousta
 - Temaattiset työryhmät
 - Vertaisoppiminen
 - EU tason ohjauspolitiikkaseminaari kahden vuoden välein
- Lisätietoja: <http://elgpn.eu>

ELGPN 2011-12 tuotteet:

- LLG Policy Development, European Resource Kit for Policy Makers
- ELGPN Progress Report 2011-12 & Short Report
- Concept Notes (Flexicurity, Youth Unemployment, Career Management Skills)
- Glossary – online version

Poimintoja kehittämissuosituksista

- Elinikäiset urasuunnittelumävalmiudet

- Elinikäiset urasuunnittelumävalmiudet (Career Management Skills) ovat hyödyllisiä ja tarpeellisia, mutta ne eivät ratkaise rakenteellisia ongelmia
- Elinikäiset urasuunnittelumävalmiudet ovat keskeinen osa työllistyvyyttä
- Elinikäisten urasuunnittelumävalmiuksien kehittämien tulisi olla osa ohjauksen kansallista laadunvarmistusta
- Urasuunnittelumävalmiuksien kehittäminen vahvemiksi osaksi työ- ja elinkeinohallinnon TNO-palveluja
- Ohjauksesta vastaavien henkilöiden koulutuksen kehittäminen

Poimintoja kehittämissuosituksista - TNO-palvelujen saatavuus (Access)

- Ohjaus osaksi aiemmin opitun tunnistamista ja tunnustamista
- Monikanavaisten palvelujen ja eri palvelumuotojen kehittäminen
- Kattavat kaikenikäisten kansalaisten käytössä olevat palvelut (esim. Wales)

Poimintoja kehittämissuosituksista - Monihallinnollinen yhteistyö

- ”Siiloista silloiksi”
- Projektitoimintoina kehitettyjen työmuotojen vakiinnuttaminen

Poimintoja kehittämissuosituksista

- Laatu ja tutkimusperustainen kehittäminen

- Tasapaino laadun varmistuksen ja päätöksenteon pohjana käytettävän tutkimustiedon kesken (quality assurance vs. evidence-base)
- Kansainvälisen yhteistyön vahvistaminen tutkimusperustan kehittämiseksi

Euroguidance -verkosto

- Kansalliset Euroguidance –keskukset
 - Suomi: CIMO
- Euroguidance edistää liikkuvuutta auttamalla ohjausalan ammattilaisia ja yksityisiä ihmisiä saamaan paremman kuvan Euroopan kansalaisten käytössä olevista mahdollisuuksista.
 - <http://www.euroguidance.net>

FI: Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmän tehtävät 2010-11

- Laatia ehdotus kansalliseksi elinikäisen ohjauksen strategiaksi, joka käsittää kaikkien kouluasteiden ja -muotojen sekä työ- ja elinkeinohallinnon tarjoamat TNO-palvelut elinikäisen oppimisen näkökulmasta
 - Yhteistyöryhmä jätti esityksensä 23.3.2011
- Laatia ehdotukset **toimenpiteistä elinikäisen ohjauksen strategian** linjausten toteutumiseksi
- Tukea ja edistää **kansallista, alueellista ja paikallista TNO-palvelujen** kehittämistyötä sekä vahvistaa hallinnonalojen ja eri toimijoiden yhteistyötä

Esitetyt strategiset tavoitteet

- Ohjauspalveluja on tasapuolisesti saatavissa ja ne vastaavat yksilön tarpeita
- Yksilölliset uranhallintataidot vahvistuvat
- Ohjaustyötä tekevillä on tehtävien edellyttämä osaaminen
- Ohjauksen laatujärjestelmiä kehitetään
- Ohjaus toimii koordinoituna kokonaisuutena

Suomalaisia vahvuuksia...

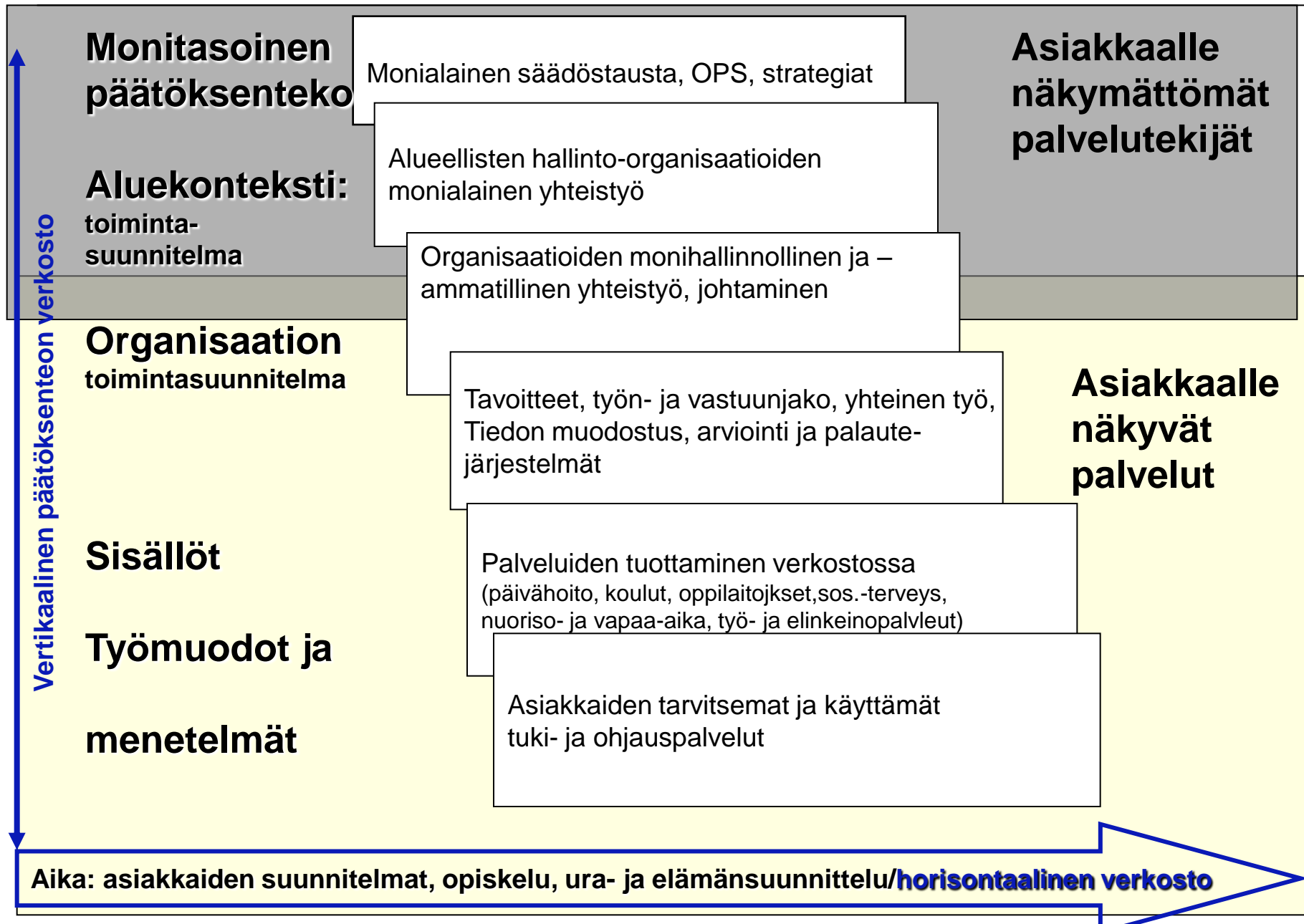
- Opetushallinto:
 - Ohjaus lainsäädännössä opiskelijan subjektiivisena oikeutena
 - Ohjaus opetussuunnitelmassa – opsin perusteet eurooppalaisittain modernit ja kunnianhimoiset
 - Ohjaajien kelpoisuudet määritelty lainsäädännössä
- TE-hallinto:
 - Porrastetut palvelut lainsäädännössä määriteltynä oikeutena
 - AVO-psykologien kelpoisuudet määritelty lainsäädännössä

Keskustelujen pohjaksi:

- Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmän vuonna 2011 tekemät esitykset ohjauksen kansalliseksi kehittämiseksi ovat EU:n ministerineuvoston päätelmien suuntaiset
- Haasteena kolmitasoinen kehittämistyö:
 - Päätöksenteko
 - Organisoituminen
 - Asiakaspalvelun toteutus
- Tieto- ja viestintätekniikan käytön tehostaminen
- Lisäksi kansallisen ja alueellisen päätöksenteon perusteeksi tarvitaan kattavaa arviointi- ja tutkimustietoa

Tuki- ja ohjauspalveluiden heterarkkinen organisoititapa

(Nykänen 2010; Vuorinen, Kasurinen & Sampson 2006; Hakulinen & Kasurinen 2002; Kasurinen & Vuorinen 2003)

Julkinen päätöksenteko

**TNO-palvelujen
organisointi**

Kansalaisrajapinta

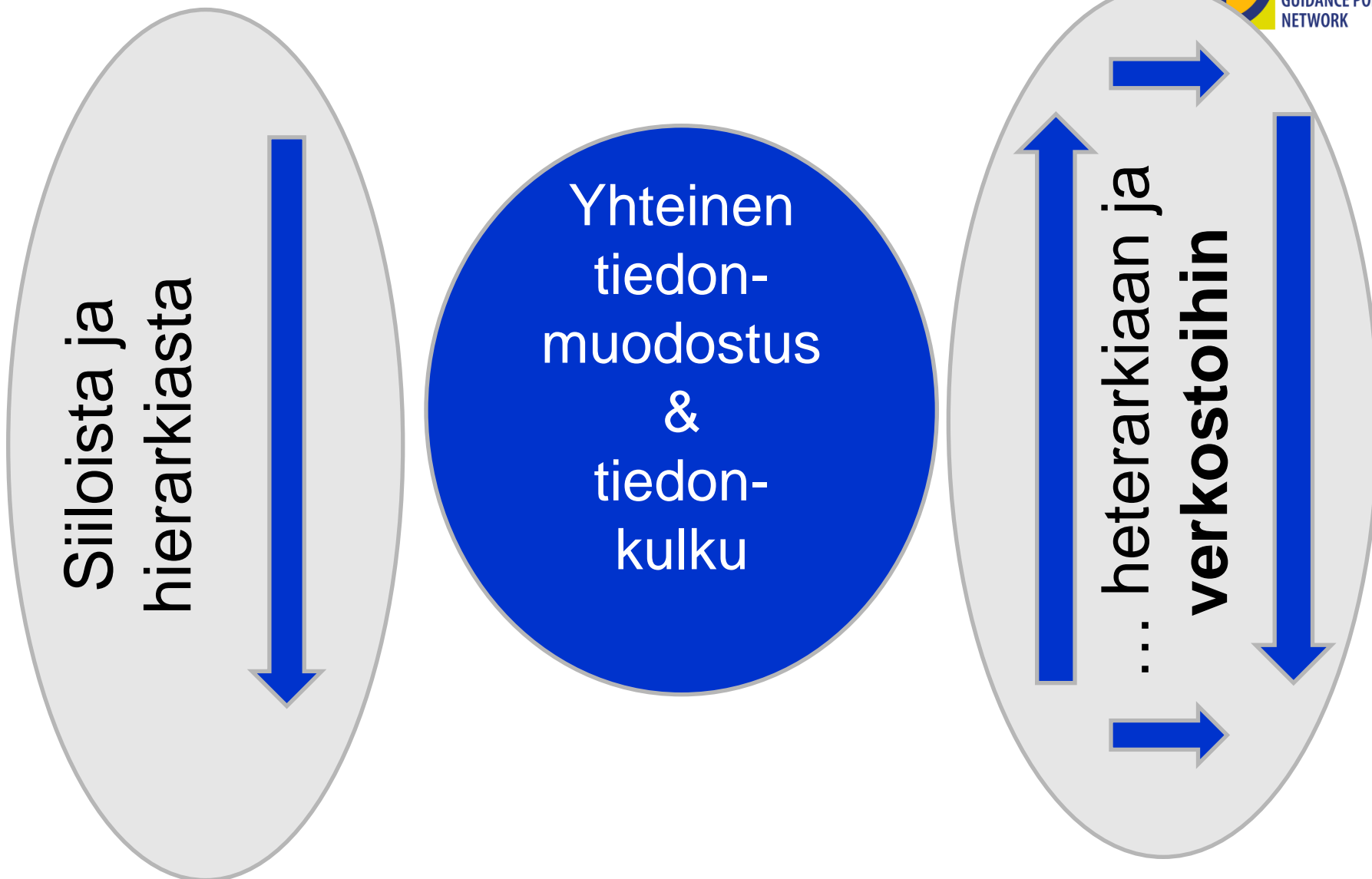
- Monikanavaiset palvelut

Tulokset
eri
tasoilla?

Taloudellinen
kilpailukyky
Aktiivinen
kansalaisuus

Koulutus- ja
työmarkkinoiden
toimivuus

Oppimistulokset
Työelämävalmiudet

Tieto- ja
viestintäteknologian
integraatiivinen rooli

Yhteisesti
sovittu
TNO-
palvelujen
kehikko

Monihallinnollinen
elinikäisen
ohjauksen
strategia

Alueelliset
painotukset
& toimeenpano

TNO-palveluja
tuottavien
organisaatioiden
omat suunnitelmat

TNO-
palvelujen
laadun
meta-
kriteerit

Kansalaisten osallisuus

Henkilöstön kelpoisuudet

Palvelujen jatkuva
kehittäminen

Palvelujen kattavuus

Vaikuttavuuden ja
tulokssellisuuden arviointi

Monialaisten palveluiden johtamisen tavoitteet ja tarpeet (Nykänen 2010)

I Rakenteiden johtaminen	<ol style="list-style-type: none">1. Yhteistoiminta-alueen määrittely2. Verkosto: verkoston rakentaminen, solmut3. Toimintaedellytykset: raha, aika, tila/foorumi, asenne
II Prosessien johtaminen	<ol style="list-style-type: none">4. Strateginen suunnittelu, kehittäminen5. Yhteistyön organisointi (organisaation sis. ja väl.)6. Tieto, tutkimus- ja kehittämistoiminta ja monisuuntainen viestintä7. Toiminnan seuranta ja arviointi
III Henkilöstön johtaminen	<ol style="list-style-type: none">8. Johtajan oma toiminta9. Henkilöstön toiminta10. Osaaminen, oppiminen ja koulutustarpeet
IV Asiakas- palvelun erityis- kysymykset	<ol style="list-style-type: none">11. Asiakaspalvelu johtamisen kannalta12. Palvelun saannin varmistaminen13. Osallisuuden tukeminen

Erlaisia toteutustapoja esim.

- Wales
 - <http://www.careerswales.com/en/>
- Skotlanti
 - <http://www.myworldofwork.co.uk/>
- Tanska
 - <http://eng.uvm.dk/Fact%20Sheets/Guidance.aspx>
- Islanti
 - <http://www.frae.is/english/education-and-training-service-centre/>

Kiitoksia!

Lisätietoja:

Raimo Vuorinen, KT
Projektipäällikkö, ELGPN
Koulutuksen tutkimuslaitos
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto
GSM +358-50-3611909
email: raimo.vuorinen@jyu.fi
www: <http://elgpn.eu/>
Skype: vuorai